

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ ДЛЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ

Проблема підвищення інвестиційної привабливості економіки України є надзвичайно актуальною і важливою, оскільки події останніх років суттєво дестабілізували економіку України, призвели до її глибоких структурних деформацій. Політична й економічна нестабільність, збройний конфлікт на Сході України, викликали відплив прямих іноземних інвестицій через відсутність гарантій безпеки для інвестора та високий ступінь ризику. Україна в сучасних умовах не спроможна забезпечити соціально-економічний розвиток за рахунок власних фінансових ресурсів і потребує притоку іноземного капіталу. Ситуація загострюється зростаючою конкуренцією на світових ринках капіталу. Одним із стратегічних завдань, що сьогодні стоять перед українською державою є формування сприятливого інвестиційного клімату, від реалізації якого залежить можливість стабілізації національної економіки та її подальша соціально-економічна динаміка.

При здійсненні комплексної оцінки інвестиційного клімату країни інвестори орієнтуються на висновки міжнародних рейтингових агенцій.

Відповідно до рейтингу Світового банку Doing Business 2017, Україна займає 80 місце серед 190 країн світу за легкістю ведення бізнесу, піднявшись за рік на 1 сходинку. У порівнянні з 2016 роком, Україна поліпшила свої позиції за показниками: реєстрація підприємства (з 24 до 20 місця), захист міноритарних акціонерів (з 101 до 70 місця), забезпечення виконання контрактів (з 93 до 81 місця), підключення до електромереж (з 140 до 130 місця). Проте в деяких сферах показники погіршилися, зокрема: міжнародна торгівля (з 110 до 115 місця), отримання дозволів на будівництво (з 137 до 140 місця), рішення проблем з неплатоспроможністю (з 148 до 150 місця), оподаткування (з 83 до 84 місця), реєстрація власності (з 62 до 63 місця), доступ до отримання кредитів (з 19 до 20 місця). Представлені дані свідчать, що Україні слід більш рішуче проводити реформи з дерегуляції, оскільки стан вітчизняного бізнес-середовища значно поступається сусіднім країнам, зокрема Польщі (24 місце), Білорусі (37 місце), Росії (40 місце) та Молдові (44 місце).

Відповідно до The Global Competitiveness Index 2016-2017, Україна посідає 85 позицію серед 138 країн, втративши за останній рік 6 позицій. Всесвітній економічний форум оцінює конкурентоспроможність України за 12 контрольними показниками наступним чином: якість інститутів (129 місце), стан інфраструктури (75 місце), макроекономічна стабільність (128 місце), здоров'я і початкова освіта (54 місце), вища освіта і професійна підготовка (33 місце), ефективність ринку товарів і послуг (108 місце), ефективність ринку праці (73 місце), розвиненість фінансового ринку (130

місце), рівень технологічного розвитку (85 місце), розмір внутрішнього ринку (47 місце), рівень розвитку бізнесу (98 місце), інноваційний потенціал (53 місце). Серед проблемних факторів ведення бізнесу в Україні Всесвітній економічний форум відзначає корупцію, політичну нестабільність, інфляцію, неефективну урядову бюрократію, доступ до фінансування, нестабільність уряду, податкові ставки та податкове адміністрування, валютне регулювання та ін.

Згідно з Index of Economic Freedom 2016, складеним The Heritage Foundation у співпраці з The Wall Street Journal, Україна посідає 162 місце зі 178 та належить до групи країн, де економічні свободи пригнічуються. Автори рейтингу відзначають, що уже сьомий рік поспіль Україна демонструє найнижчий рівень економічної свободи в Європі. Так, Україна домоглася певного прогресу в боротьбі з корупцією, але значні проблеми зберігаються, оскільки олігархи продовжують отримувати фінансову вигоду від тісного зв'язку з провідними політиками. Судова система залишається слабкою і зобов'язання можуть не виконуватися належним чином. Відзначається високе податкове навантаження, значні державні видатки та дефіцит бюджету, а також державний борг, що перевищує 70% від ВВП. Вказується, що іноземні інвестори не мають можливості купувати землі сільськогосподарського призначення і інвестиційний клімат залишається нерозвиненим через інші галузеві обмеження. Конфлікт Росія-Україна як і раніше заважає торговим та інвестиційним потокам.

Крім того, велика кількість непрацюючих кредитів продовжує залишатися гальмом для банківської системи.

Високий рівень корупції як стримуючий чинник розвитку економіки відзначає Transparency International, розмістивши Україну на 130 сходинці Corruption Perceptions Index 2015. Найбільш корумпованими експерти вважають судову систему (87 %), правоохоронні органи (84 %), державних посадових осіб і державних службовців (82 %), парламентарів (77 %) та політичні партії (74 %). Саме недовіра вітчизняних і зарубіжних інвесторів до державних інституцій є основною причиною низької інвестиційної привабливості нашої держави.

Низька інвестиційна привабливість України гальмує інноваційний розвиток вітчизняної економіки. Так, за даними проекту Global Innovation Index 2016, що реалізується під керівництвом бізнес-школи Insead, Всесвітньої організації інтелектуальної власності та Корнельського університету, Україна займає 56 місце серед 128 країн за рівнем розвитку інновацій. Експерти високо оцінюють вітчизняний людський капітал (40 місце), зокрема, рівень середньої і вищої освіти (20 і 24 місця відповідно) та наукових досліджень і розробок (50 місце), а також результативність створення, використання та поширення знань і технологій в Україні (33 місце). Однак нестабільність та неефективність державних інституцій (123 місце), недостатній рівень інвестування (113 місце), незадовільний стан інфраструктури (99 місце), недосконалість нормативно-правового регулювання діяльності суб'єктів

господарювання (84 місце) та незадовільний стан бізнес-середовища (79 місце) перешкоджають інноваційному розвитку нашої держави. Крім Глобального інноваційного індексу експерти визначають рейтинг країн за Індексом інноваційної ефективності, який розраховується шляхом рейтингування відношення Інноваційного вихідного індексу до Інноваційного вхідного індексу. Так, за рівнем віддачі від інновацій Україна посідає 40 сходинку, а за рівнем вкладень в інновації – лише 76. За Індексом інноваційної ефективності Україна посідає 12 місце у світі. Це свідчить з одного боку про незначні інвестиції в інновації, а з іншого – про досить високу інноваційну результативність.

Однак, незважаючи на складнощі ведення бізнесу в Україні, за даними Державної служби статистики України, у січні-червні 2016 року в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2859,1 млн. дол. США та вилучено 330,1 млн. дол. США прямих інвестицій. Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.07.2016 року становив 44790,7 млн. дол. США.

Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Так, на підприємствах промисловості зосереджено 29,6% загального обсягу прямих інвестицій в Україну, в установах фінансової та страхової діяльності – 29,4%. Для подальшого покращення інвестиційного клімату України актуальним на сьогодні є питання удосконалення правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Ряд позитивних кроків у цьому напрямі вже здійснено:

1. На сьогодні в Україні створене правове поле для інвестування та розвитку державно-приватного партнерства. Законодавство України визначає гарантії діяльності для інвесторів, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства в Україні.

2. На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надано рівні умови діяльності з вітчизняними інвесторами. Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації.

3. Для підвищення захисту іноземних інвестицій Законом України від 16.03.2000 № 1547 ратифікована Вашингтонська Конвенція 1965 року про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами.

4. Підписано та ратифіковано Верховною Радою України міжурядові угоди про сприяння та взаємний захист інвестицій з більше ніж 70 країнами світу.

5. З метою спрощення порядку залучення іноземних інвестицій та унеможливлення прояв ознак корупції при їх державній реєстрації 31.05.2016 прийнято Закон України № 1390-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій».

Запровадження запропонованих шляхів підвищення рівня інвестиційної привабливості України призведе до надходження інвестицій, особливо іноземних, та забезпечить створення умов для переходу до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку економіки країни.

Література:

1. *Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності у січні-червні 2016 року / Експрес-випуск від 16.08.2016 № 343/0/03.5вн-16. Державна служба статистики. – Режим доступу. – Електронний ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua>.*

1. Червякова В.В. Основні проблеми та перспективи підвищення інвестиційної привабливості України / В.В. Червякова // *Економіка та управління на транспорті*. – К.: НТУ, 2017. – Вип. 4. – С. 142-149.

2. *Doing Business 2017: Equal Opportunity for All. Washington, DC: World Bank. DOI: 10.1596/978-1-4648-0948-4. ISSN: 1729-2638.*

3. *The Global Competitiveness Report 2016–2017. Klaus Schwab, WorldEconomicForum. ISBN-13: 978-1-944835-04-0.*

4. *Режим доступу: <http://www.heritage.org/index/country/ukraine>.*

5. *Режим доступу: <http://www.transparency.org/country/#UKR>.*

6. *Cornell University, INSEAD, and WIPO (2016): The Global Innovation Index 2016: Winning with Global Innovation, Ithaca, Fontainebleau, and Geneva. ISSN 2263-3693. ISBN 979-10-95870-01-2.*

Роман ЛЕСИК

студент факультету банківського бізнесу, THEU

БРИДЖ-ФІНАНСУВАННЯ: СВІТОВА ПРАКТИКА

Оригінальним інструментом кредитування, який в Україні поки не отримав широкого розвитку є надання бридж-кредитів. Між тим, у зарубіжних країнах такий спосіб мобілізації позикових ресурсів доволі широко використовується для фінансування одноразових та високовартісних проектів.

Бридж-фінансування являє собою своєрідний фінансовий міст, який дає можливість покрити потреби суб'єкта господарювання у коштах впродовж часового проміжку між раундами фінансування. За своїми характеристиками бридж-кредит схожий зі строковим кредитом, але за призначенням його швидше можна визначити як альтернативу інвестиційним банківським позикам. Зазвичай, він пов'язаний із майбутньою емісією цінних паперів, кошти від продажу яких виступають джерелом погашення та сплати відсотків.

Практична реалізація бридж-фінансування здійснюється за допомогою боргових нот, відсоткова ставка за якими може бути фіксованою або плаваючою, а сума процентних платежів, зазвичай, виплачується при їхньому